

Sygn. akt VIII Gz 58/13

POSTANOWIENIE

Dnia 30 września 2013 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VIII Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Barbara Jamiołkowska

Sędzia: SO Elżbieta Kala (spr.)

Sędzia: SO Marek Tauer

Po rozpoznaniu w dniu 30 września 2013 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **Z. S.**

przeciwko **Galerii (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka Komandytowa**

w N.

o zapłatę

na skutek zażalenia powoda od postanowienia Sądu Rejonowego Sądu Gospodarczego w Bydgoszczy z dnia 4 kwietnia 2013 r., sygn. akt. VIII GC 333/13

postanawia: oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy w Bydgoszczy uchylił nakaz zapłaty wydany przez ten Sąd w postępowaniu nakazowym dnia 30 stycznia 2013 r. w sprawie o sygn. akt VIII GNc 7840/12 jako tytuł wykonawczy na podstawie art. 492 § 2 kpc.

Sąd wskazał w uzasadnieniu, że zgodnie z art. 492 § 2 kpc zdanie drugie, Sąd może na wniosek pozwanego ograniczyć zabezpieczenie według swego uznania, stosując odpowiednio przepis art. 742 kpc. Do rozpoznania wniosku o ograniczenie lub uchylenie zabezpieczenia można także pomocniczo stosować przesłanki, jakimi ustawodawca nakazał się kierować przy rozpoznawaniu wniosków o udzielenie zabezpieczenia, w tym art. 730¹ § 1 kpc, w którym przewidziano wymóg uprawdopodobnienia roszczenia oraz interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia.

Okoliczności przedstawione przez pozwanego w zarzutach od nakazu oraz we wniosku o uchylenie zabezpieczenia wskazywały, że w rozpoznawanym przypadku dopiero po przeprowadzeniu postępowania dowodowego możliwa będzie ocena zasadności zabezpieczenia. Sąd uznał, że na etapie rozpoznania wniosku pozwanego nie można było dalej twierdzić, że roszczenie zostało uprawdopodobnione w stopniu, który pozwalałby Sądowi uznać tę przesłankę za spełnioną, gdyby to Sąd decydował o udzieleniu zabezpieczenia. Po analizie wniosku i załączników przedstawionych przez pozwanego, nie zachodziła wobec niego sytuacja, że brak zabezpieczenia mógłby pozbawić uprawnionego zaspokojenia. Pozwany uprawdopodobnił, że z sukcesem prowadzi działalność gospodarczą, na bieżąco reguluje zobowiązania oraz ma pozawierane umowy zapewniające mu stałe wpływy środków pieniężnych. Sam fakt istnienia

sporu prawnego między stronami nie uzasadniał zaś istnienia po stronie powoda interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia.

Sąd Rejonowy wskazał ponadto na postanowienia art. 730¹ § 3 kpc, nakazujące Sądowi uwzględniać przy zabezpieczeniu interes obu stron, tak aby uprawnionemu zapewnić należytą ochronę, a obowiązane nie obciążyć ponad miarę. Sąd uznał, że w okolicznościach przedmiotowej sprawy dokonanie zabezpieczenia przez powoda nie było konieczne dla ochrony jego praw, a zwłaszcza wykonania przyszłego orzeczenia oraz stanowiło zbędne i nieuzasadnione obciążenie dla pozwanego.

Ponadto Sąd Rejonowy wskazał, że powód wnosząc pozew w postępowaniu nakazowym, nie przedłożył drugiej faktury o tych samych numerach wystawionej na inną kwotę, która także funkcjonuje w obrocie i na którą powoływał się pozwany. Sąd nie wydałby nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, gdyby miał wiedzę o tej drugiej fakturze. Pozwany zataił także fakt dokonania przez pozwanego potrącenia w piśmie z dnia 20 grudnia 2012 r. Okoliczności te poddawały w ocenie Sądu w wątpliwość zasadność uzyskanego przez powoda zabezpieczenia.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł powód, który domagał się jego uchylenia w całości. Skarżący zarzucił:

- naruszenie przepisu prawa procesowego, tj. art. 492 § 2 w zw. z art. 792 kpc poprzez ich błędną wykładnię,
- naruszenie przepisu prawa procesowego, tj. art. 730¹ § 1 kpc poprzez jego błędne zastosowanie,
- sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego polegającą na przyjęciu, że z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że odpadła przyczyna zabezpieczenia i wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym oraz brak jest interesu prawnego w uzyskaniu zabezpieczenia, a także że roszczenie budzi wątpliwości co do jego zasadności.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Zażalenie powoda nie podlegało uwzględnieniu.

Należy zważyć, że skutkiem wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym jest równocześnie powstanie z mocy ustawy tytułu zabezpieczającego. Tytuł zabezpieczający upoważniający powoda do domagania się wykonania zabezpieczenia w sposób przez niego wskazany powstaje w tym wypadku niejako z urzędu, i to bez potrzeby wydawania przez sąd jakiegokolwiek orzeczenia w tym zakresie. Taki nakaz zapłaty podlega wykonaniu w drodze egzekucji bez potrzeby nadawania mu klauzuli wykonalności, co różni go od zwykłych tytułów zabezpieczających.

Wymaga to od powoda, na co słusznie zwrócił uwagę Sąd pierwszej instancji, uwzględnienia treści art. 731 kpc, stanowiącego, że zabezpieczenie nie może zmierzać do zaspokojenia roszczenia, jak i względu na potrzebę ochrony interesu pozwanego, tj. uwzględnienie art. 730¹ § 3 kpc. Sąd Rejonowy oceniając dokonane z wniosku powoda zabezpieczenie poprzez zajęcie środków na rachunkach bankowych pozwanego oraz przysługujących mu wierzytelności, słusznie stwierdził, że ten sposób prowadził do nadmiernego obciążenia obowiązane, w szczególności wobec ujawnionych w zarzutach okoliczności świadczących o trwającym sporze stron odnośnie dochodzonego przez powoda roszczenia.

Konieczność pozostawienia Sądowi możliwości oceny zastosowanego zabezpieczenia przewidziano w oparciu o przepis art. 492 § 2 kpc w zw. z odpowiednio stosowanym art. 742 § 1 kpc, który zezwala na uchylenie zabezpieczenia, gdy odpadnie lub zmieni się przyczyna zabezpieczenia. Słusznie Sąd Rejonowy ocenił, że odpadnięcie lub zmiana przyczyny zabezpieczenia zachodzi wówczas, gdy po udzieleniu zabezpieczenia przestały być aktualne przesłanki decydujące o udzieleniu zabezpieczenia, co z kolei wymagało posiłkowania się przepisami warunkującymi

udzielenie zabezpieczenia przez Sąd, skoro przepis art. 492 § 2 kpc ani art. 742 § 1 kpc takich przesłanek nie zawierają.

W doktrynie przyjmuje się, że odpadnięcie lub zmiana przyczyny zabezpieczenia następuje np. gdy zabezpieczone roszczenie przestało być wiarygodne lub ustał interes prawny uprawnionego w udzieleniu mu zabezpieczenia, co może mieć miejsce

w szczególności w przypadkach, gdy dłużnik zaspokoił zabezpieczone roszczenie w całości lub znacznej części, roszczenie to wygasło z innych powodów lub nastąpiła taka zmiana stosunków, która powoduje, że wypłacalność obowiązanego przestała być zagrożona

(D. Zawistowski [w:] Komentarzu do art. 492 Kodeksu postępowania cywilnego, Lex, 2013). W praktyce, Sąd dopiero na etapie rozpoznania wniosku pozwanego o ograniczenie lub uchylenie zabezpieczenia, po raz pierwszy rozpoznaje wymienione przesłanki odpadnięcia lub zmiana przyczyny zabezpieczenia.

Sąd Rejonowy rozpoznając wniosek pozwanego trafnie zwrócił uwagę na okoliczności związane z sytuacją pozwanego, które nie uzasadniały przyjęcia występowania po stronie uprawnionego interesu prawnego, jak i okoliczności związane z zasadnością uzyskania samego tytułu zabezpieczenia w postaci nakazu w postępowaniu nakazowym. Znajomość tych okoliczności na etapie wniesienia pozwu, nie doprowadziłby w ocenie Sądu pierwszej instancji do wydania kwestionowanego tytułu zabezpieczenia w postaci nakazu zapłaty

w postępowaniu nakazowym. Szczególnie istnienie innej faktury dokumentującej tę samą transakcję, a także zarzut dokonanego potrącenia wierzytelności pozwanego, stwarzały wątpliwości co do zasadności roszczenia powoda. Co za tym idzie uzasadniały one uwzględnienie wniosku o uchylenie dokonanego zabezpieczenia.

Zważyć należało, że nie było rzeczą Sądu Rejonowego już na etapie rozpoznania wniosku o uchylenie zabezpieczenia prowadzenie skomplikowanego postępowania dowodowego dotyczącego podniesionych przez pozwanego twierdzeń. Argumenty przemawiające za uchyleniem zabezpieczenia pokrywały się z zarzutami przeciwko nakazowi, które wymagają wnikliwej oceny Sądu w postępowaniu rozpoznawczym, a nie wypadkowym względem głównego nurtu postępowania, jakim jest podstępowanie zabezpieczające, ograniczone ze swej istoty do uprawdopodobnienia, a nie udowodnienia podnoszonych przez strony twierdzeń.

Odnosząc się do zarzutu powoda, w którym twierdził, że brak jest możliwości uchylenia zabezpieczenia dokonanego na podstawie nieprawomocnego nakazu zapłaty

w postępowaniu nakazowym, Sąd Okręgowy uznał go za chybiony. Taką możliwość, wywodzoną z odpowiedniego stosowania art. 742 § 1 kpc dopuszcza większość komentatorów, w tym powołany wyżej D. Zawistowski, który w komentarzu do art. 492 Kodeksu postępowania cywilnego wprost stwierdza: „Pozwany może wnieść o ograniczenie zabezpieczenia oraz domagać się jego uchylenia”. Zauważono wprawdzie w nauce, że odesłanie do art. 742 nie rozwiewa wątpliwości interpretacyjnych, jednak pomimo głosów przeciwnych, część komentatorów opowiada się za stanowiskiem, zgodnie z którym

z odpowiedniego stosowania art. 742 § 1 wynika, że uchylenie lub ograniczenie zabezpieczenia wchodzi w grę nie tylko w razie złożenia sumy do depozytu, lecz także

w innych wypadkach, gdy zmieni się lub odpadnie przyczyna zabezpieczenia (P. Telenga, Komentarz do art. 492 Kodeksu postępowania cywilnego, Lex, 2013).

Mając powyższe na uwadze, zażalenie należało oddalić na podstawie przepisu art. 385 kpc w związku z art. 397 § 2 kpc.